

Západočeská univerzita v Plzni

Ústav umění a designu

Bakalářská práce

CYKLUS AUTORSKÝCH KNIH NA TÉMA KRAJINA

KRAJINA A DUCH MÉHO DOMOVA

Pavla Boháčová

Západočeská univerzita v Plzni

Ústav umění a designu

Oddělení výtvarného umění

Studijní program Výtvarná umění

Studijní obor Knižní vazba

Bakalářská práce

CYKLUS AUTORSKÝCH KNIH NA TÉMA KRAJINA

KRAJINA A DUCH MÉHO DOMOVA

Pavla Boháčová

Vedoucí práce: MgA. Mgr. Renáta Kocmanová

Oddělení výtvarného umění

Ústav umění a designu Západočeské univerzity v Plzni

Prostor pro zadávací list

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2012

.....

podpis autora

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí mé bakalářské práce MgA. Mgr. Renátě Kocmanové za podnětné připomínky, čas a energii, kterou věnovala průběžným konzultacím praktické části mé bakalářské práce. Dále děkuji MgA. Mgr. Bedřichu Kocmanovi za odborné rady a tisk volných grafických listů technikou sítotisku. Janu Pelcovi děkuji za rady v oblasti typografie. Nakonec mé poděkování patří PhDr. Iljovi Šedovi za konzultace teoretické části mé bakalářské práce.

Obsah

1	MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE	1
2	TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY.....	4
2.1	DŮVOD VOLBY TÉMATU	4
2.2	INSPIRAČNÍ ZDROJE	5
3	CÍL PRÁCE	7
4	PROCES PŘÍPRAVY	8
4.1	STUDIUM ODBORNÉ LITERATURY	8
4.1.1	<i>Papír a jeho stručná historie.....</i>	<i>8</i>
4.1.2	<i>Technologie výroby papíru.....</i>	<i>9</i>
4.2	NÁVŠTĚVA PAPIRNY VE VELKÝCH LOSINÁCH.....	9
4.3	MŮJ DOMOV A JEHO DUCH.....	13
4.3.1	<i>Historie a zajímavosti obce .....</i>	<i>13</i>
4.3.2	<i>Pocity spojené s domovem.....</i>	<i>14</i>
5	PROCES TVORBY	16
5.1	ZÁZNAMY KRAJINY	16
5.2	ZAČÁTKY MÉHO EXPERIMENTOVÁNÍ S PAPIROVINOU	16
5.3	ÚPRAVA VLASTNOSTÍ MÝCH PAPIRŮ.....	19
6	MÁ TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA	20
6.1	TECHNOLOGIE VÝROBY PAPIRU.....	20
6.2	VYBRANÉ GRAFICKÉ TECHNIKY	21
6.2.1	<i>Tisk v výšky.....</i>	<i>21</i>
6.2.2	<i>Tisk z hloubky .....</i>	<i>22</i>
6.2.3	<i>Šablonový tisk- Zkoušky na ručních papírech .....</i>	<i>22</i>
6.2.4	<i>Šablonový tisk- Tisk volných grafických listů.....</i>	<i>22</i>
6.3	KNIHAŘSKÁ TECHNOLOGIE	22
7	POPIS MÝCH DĚL	23
7.1	SKICÁŘE, VIZ PŘÍLOHA 11	23
7.2	VOLNÉ AUTORSKÉ RUČNÍ PAPIRY, VIZ PŘÍLOHA 12	23
7.3	SOUBOR OBJEKTŮ, VIZ PŘÍLOHA 13.....	23

7.4	VOLNÉ GRAFICKÉ LISTY, VIZ PŘÍLOHA 14	24
7.5	AUTORSKÉ KNIHY	24
7.5.1	<i>První autorská kniha, viz Příloha 15</i>	24
7.5.2	<i>Druhá autorská kniha, viz Příloha 16</i>	25
7.5.3	<i>Třetí autorská kniha, viz Příloha 17</i>	25
8	PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR	27
9	SILNÉ STRÁNKY	28
10	SLABÉ STRÁNKY	29
11	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	30
12	RESUMÉ	32
13	SEZNAM PŘÍLOH	34

1 MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

V době středoškolského studia na Prvním českém gymnáziu v Karlových Varech, které nebylo s výtvarným zaměřením, jsem se knižní tvorbě nevěnovala. Měla jsem však zájem o četbu knih a výtvarnou tvorbu, který jsem projevovala už od dětství.

Má první zkušenost s knižní vazbou byla až na mezinárodní letní škole ArtCamp, pořádané Ústavem umění a designu při Západočeské univerzitě v Plzni, kde jsem se roku 2008 zúčastnila kurzu knižní vazby. Zde jsem ušila svůj první knižní blok a vyzkoušela si například zušlechťování papíru. Právě tento kurz a bližší seznámení se s materiálem papír, pro mne byly rozhodujícími důvody pro volbu studia tohoto oboru.

Následně jsem v rámci Celoživotního studia navštěvovala kurzy kresby a malby, grafický design, dějiny umění a připravovala se na přijímací řízení. Poznávala jsem univerzitní prostředí, pedagogy a získávala nové dovednosti, které mi pomohly k přijetí na mnou zvolený obor.

Díla vytvořená v kontextu specializace tedy spadají až do průběhu studia specializace Knižní vazby. Po dobu pěti semestrů jsem se seznamovala s materiálem papír, s druhy knižních vazeb, autorskou knihou a grafickými technikami.

V prvním ročníku jsme se na ateliéru věnovali základním knižním vazbám a poznávali grafické techniky a vlastnosti papíru. V zimním semestru byla klauzurní práce zaměřena na práci s písmem a součástí atelieru se stala grafika, kde jsme prošli úvodem do grafických technik. Pro mne byla většina těchto technik novinkou a velmi mne zaujaly.

V letním semestru jsem již vytvořila svou první autorskou knihu na téma „Pravé bohatství se skrývá uvnitř“. Ono bohatství jsem našla v lese a jeho atmosféře, a proto jsem tuto autorskou knihu nazvala *Les*. (viz Příloha 1). Jednalo se o knižní blok, ve kterém jsem již koncepčně pracovala s tématem krajiny, a proto zde tuto práci uvádím. Formálně jsem využila například průhlednosti papíru v první kapitole o procházení lesem. Zde byly motivy stromů vytvořené tiskem z výšky. Motivы dalších kapitol byly vytvořeny tiskem z reliéfu papírových matric nebo z frotáží

linorytů. Pro desky knihy jsem zvolila papír o vyšší gramáži a pojednala ho slepotiskem. Vytvoření knihy předcházelo studium jednotlivých přírodnin, především stromů. Sledovala jsem jejich stavbu a struktury, které jsem si zakreslovala do skicáře.

Také ve druhém ročníku byla tématem mých autorských knih krajina. Po stránce grafické techniky jsme se věnovali hlubotisku. První kniha s názvem *Nebeská krajina- říše divů* (viz Příloha 2) se týkala proměn nebeské krajiny. Mědirytiny jsem tiskla na ruční papír z Velkých Losin. Tisky jsem svázala čínskou vazbou. Ruční papír jsem si oblíbila a používala jsem ho i při pozdější práci. Téma nebeské krajiny vyžadovalo studijní kresby, ze kterých jsem při tvorbě matric vycházela.

Druhá kniha, kterou jsem vytvořila, se týkala Génia loci Hálkovy ulice v Plzni (viz Příloha 3), kde jsem bydlela. Hlubotisky s motivy mraků a ptáků jsem tiskla na papíry japonského typu, které mne okouzly svým charakterem. Při vazbě této knihy jsem se poprvé setkala s kůží, kterou jsem použila na desky knihy.

Letní semestr byl věnován tématu reportáže o univerzitě z důvodu oslav jejího kulatého výročí. Bylo možné si vybrat své podtéma, kterým se pro mne stal Borský park a jeho okolí (viz Příloha 4), jako místo, kde si studenti mohou odpočinout a zasportovat si. Městské motivy jsem malovala technikou akvarelu, motivy parku byly kresleny tužkou, a poté doplněny postavami tiskem z výšky. Text byl vytištěn knihtiskem. I v této autorské knize se objevují motivy z přírody. Vybrala jsem si toto téma, protože jsem věděla, že mne bude bavit především práce v plenéru.

Z knihařského řemesla jsme tou dobou již byli seznámeni se zavěšovanou vazbou s pevnými deskami s různými druhy potahů, s japonskou i čínskou vazbou, koptskou vazbou s pevnými a papírovými deskami, třepetavou a harmonikovou knihou, také s paperbackem nebo typem vazby s hlubokou drážkou podle Bradela, na které jsme pracovali při převazbě knižního bloku. Z výzdobných technik jsme si osvojili například ražbu do plátna, papíru i kůže, nebo papírovou a koženou intarzií a koženou plastiku. Také jsme vytvářeli knihařské doplňky, jako jsou pouzdra a krabice. Od jednodušších až po ty složitější, například se sametovými výložkami, určenými pro luxusní kožené vazby. Ze všech těchto technologických poznatků vycházím při tvorbě autorských knih k bakalářské práci.

V průběhu letního semestru druhého ročníku bylo na čase uvažovat o volbě tématu bakalářské práce. Z předešlých prací jsem věděla, že bych chtěla pracovat s papírem a grafickými technikami a po tematické stránce s krajinou.

Od začátku třetího ročníku jsem současně pracovala na klauzurní i bakalářské práci. V rámci klauzury jsem vytvořila nejprve knihu Ezopových bajek (viz Příloha 5). Z překladu Rudolfa Kuthana¹ jsem si vybrala osm bajek. Bylo potřeba stanovit si formát knihy, zrcadlo sazby a rozložení ilustrací. Texty jsem vysázela a vytiskla knihtiskem písmem Empiriana. Ilustrace byly poté tištěny technikou sítotisku. Kresby byly přeneseny na síto osvitovou cestou. Tato technika mi dovolila přesné spasování s textem, barevnost a kresebný charakter tisků, jehož jsem chtěla docílit. Vazbou je to třepetavá kniha.² Má volnou zadní předsádku, takže je možné rozložit ji v pásu. Jako materiál pro bloky jsem zkoušela různé druhy papíru. Ingres, Fabriano a losinský ruční papír, a sledovala pak rozdíly tisků. Knihu jsem vytiskla v nákladu šesti kusů a doplnila ji o kazetu se sametovou výložkou. Tato kniha pro mne byla důležitým dílem, protože jsem na něm řešila grafickou úpravu knihy, písmo i obraz zároveň.

Pro obrazovou interpretaci textu druhé knihy ke klauzurní práci jsem si z možných témat vybrala indiánský *Mýtus o zrození lidí* (viz Příloha 6). Jelikož jsem se v té době již věnovala technice výroby ručního papíru a měla jsem provedené zkoušky a experimenty s papírovinou, vznikla kniha založená na technice lití různě barevných papírovin. Jednotlivé scény jsem vykrývala geometrickými tvary šablon a komponovala tak motivy indiánského mýtu. Listy jsem sešila koptskou vazbou. Při tvorbě této knihy jsem si ověřovala vlastnosti vlastnoručně vyrobeného papíru a narážela na technologická úskalí, která popíšu v procesu tvorby.

---

¹ KUTHAN, Rudolf. *Ezopovy bajky*, 2. vyd.. Praha: Mladá fronta, 1975. 64 s.

² Třepetavá kniha vzniká seskládáním papírů v jeden dlouhý pás, který je pak pevně zavěšen do desek.

2 TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY

Tématem, které jsem si vybrala pro svou bakalářskou práci, je Cyklus autorských knih na téma krajina. Tématem krajiny jsem se zabývala již dříve a nyní jsem chtěla najít nové možnosti vyjádření v mé tvorbě.

2.1 Důvod volby tématu

Záliba v materiálu papír, v tvorbě autorských knih a v tématu krajiny vlastně určily, jakým tématem bych se chtěla v bakalářské práci zabývat.

Autorská kniha byla po několika semestrů studia Knižní vazby předmětem mých klauzurních prací. Zaujala mne natolik, že jsem se rozhodla věnovat se jí v bakalářské práci. Jako téma jsem si tedy vybrala cyklus autorských knih.

Autorská kniha je dílem, které vzniká v jednom, nebo několika málo exemplářích. Může v ní převládat obrazová nebo textová část, která odkrývá autorův koncept a divák v ní může sledovat proces autorova myšlení. Autor knihy je zároveň autorem obrazu i textu a řeší ji koncepčně i formálně od začátku až do konce. Taková kniha je médium, které má velkou vyjadřovací sílu, a proto jsem autorskou knihu viděla jako ideální pro realizaci svého konceptu.

Papír je materiálem, který jsem vždy citlivě vnímala. Když mi bylo dvanáct let a pokoušela jsem se o své první akvarely, tak jsem záhy poznala, jaký je rozdíl při práci s kvalitním papírem a nechtěla jsem malovat na obyčejné čtvrtky. Poté, co jsem dostala akvarelový blok Diskobolos, jsem již vždy chtěla v papírnictví prohlížet vzorníky papíru a pozorovat jeho struktury, které bych využila při práci s vodovými barvami nebo při kresbě uhlím.

Materiál papír mne zaujal natolik, že mi bylo jasné, že s ním chci v bakalářské práci pracovat a měla jsem touhu si vyrobit vlastní ruční autorské papíry.

Důvod volby tématu krajina jsem trochu objasnila již v minulé kapitole. Ráda tvořím v plenéru. Je to pro mne zdroj inspirace a potěšení. Krajina je téma, kterým se zabývám již déle a chtěla jsem najít nové možnosti ve svém vyjádření. Vždy pro mne byla příroda důležitá a její náměty se objevovaly v mých prvních kresbách a malbách. Ráda jsem zobrazovala tužkou i uhlím, pastelem nebo akvarelem motivy naší zahrady. Kresby měly studijní charakter a věnovala jsem jim mnoho

úsilí i času. Studie zátiší pro mne byly také důležitou disciplínou, ale vždy jsem raději vyšla ven s deskami a stoličkou.

Krajina městská, venkovská nebo přímořská. To vše bylo objevné a uvolňující. Jiná krajina, jiná vegetace, vůně a světlo. Proměny stínů a pohyby listů na stromech jsem mohla pozorovat celé dny. Tam venku byla podněcována moje fantazie.

Důležitou roli jistě hrála má účast na letních plenérech architektury v Lásenici u Jindřichova Hradce, kterých jsem se zúčastnila v letech 2006 - 2008.³ Tam jsem se učila perspektivě a nahlížení na krajinu ve spojení s architekturou.

2.2 Inspirační zdroje

Jedním z prvních impulsů pro fascinaci zobrazováním krajiny mi byla díla mé sousedky a karlovarské výtvarnice Varvary Divišové⁴, které jsem ze svého dětského pokojíčku viděla přímo do atelieru. Sledovala jsem jí občas při práci a začala jsem pociťovat touhu mít také sklenice plné štětců, palety, barvy a plátna.

Začala jsem kreslit, malovat a navštěvovat Galerii umění Karlovy Vary, kde jsem vždy s napětím očekávala další výstavu. Objevovala jsem zde autory, kteří mi začali být inspirací. Pozorovala jsem u sebe zájem o krajináře.

Z výstav, které se tematicky vážou k mé bakalářské práci, bych například uvedla výstavu Zdeňka Sýkory⁵, nazvanou *Krajina*, která v karlovarské galerii proběhla na podzim roku 2010. Plátna s krajinnými motivy ve mně zanechala hluboký dojem (viz Příloha 7).

Zážitkem, který mne velmi ovlivnil, byla výstava Van Gogha⁶ ve Vídeňském Albertina Museu a výstava impresionistů pořádaná roku 2008. Tato úžasná díla, která jsem mohla osobně prožít, vzbudila můj zájem o krajinářství a podnítila mne ke studiu této tematiky. Studium dějin umění a další výstavy českých i zahraničních umělců ve mně vždy navozovaly euforické pocity.

---

³ Výtvarný kurz v Lásenici u Jindřichova Hradce vedené po dvacet let Doc. Ing. Arch. Pavlem Bouškou, Csc

⁴ Varvara Divišová, malířka a grafička, narozena r. 1954 v Karlových Varech

⁵ Zdeněk Sýkora, významný český malíř (3. února 1920 – 12. července 2011)

⁶ Vincent Van Gogh, jedna z největších osobností světového výtvarného umění 19. století

Dále bych chtěla uvést inspirační zdroje týkající se paper artu. Pro tuto uměleckou kategorii je u nás vžitý termín umění papíru. Pracuje se zde například s tvorbou autorských ručních papírů, s řezáním, skládáním, zušlechťováním nebo kolážováním papíru. Dále pak s tvorbou autorských knih nebo děl pojednaných prostorově, tedy papírových objektů a instalací.

Za zahraničních autorů, kteří mne zaujali při zkoumání světového paper artu, bych uvedla například Eriko Horiki⁷, která je inspirována výrobou tradičního japonského papíru a tyto principy užívá ve své tvorbě (viz Příloha 8). Dále Miu Pearlman⁸, která se věnuje technice řezání papíru. Z jejího díla, které je pro mne přímo fascinující, mne zaujal například papírový objekt *Eddy* (příloha 9).

Mohla bych zde vyjmenovat velké množství umělců, kteří se zabývají tímto úžasným médiem z různých pohledů. Mohu doporučit nechat se fascinovat při pozorování jejich děl na webových portálech. Stačí jen pro vyhledávání zadat paper art nebo art paper⁹.

Z českých umělců chci uvést Adrienu Šimotovou¹⁰, jejíž práce mne ohromila například na výstavě *Vyjevování*, která proběhla na jaře roku 2011 v Galerii Rudolfinum. Zde jsem viděla díla zaměřená na perforaci papíru, frotáž v kresbě, plastice a vrstveném reliéfu. Velmi mne zaujal její přístup k materiálu papír, jeho vrstvení na rolovaných papírech, vytváření obrazů a objektů, například dílo *Hlava k listování* (viz Příloha 10).

V Galerii města Plzně jsem navštívila výstavu děl Adrieny Šimotové a Svatopluka Klimeše¹¹. Díla tohoto autora patří k dalším, které pro mne byly inspirací.

---

⁷ Eriko Horiky, japonská designerka narozená roku 1962 v Kyotu

⁸ Mia Pearlman, umělkyně narozena a tvořící v New Yorku

⁹ Paper art: tato umělecká kategorie zatím není publikačně zpracována, proto odkazují v seznamu literatury na internetové stránky, kde jsou tato díla dostupná

¹⁰ Adriana Šimotová, česká malířka, grafička a sochařka, (* 6. srpna 1926)

¹¹ Svatopluk Klimeš, vizuální umělec a performer, narozen 10. března 1944 v Praze.

3 CÍL PRÁCE

Cílem práce je vytvoření cyklu autorských knih na téma krajina. Při realizaci využiji grafických technik a materiálu papír. Výstupem budou plošná i prostorová díla. Vyhотовeny budou tři knihy formátu většího než A4. Dále bude cyklus knih doplněn o soubor objektů a volné grafické listy. Těmito díly bych chtěla podat představu o *Krajině a duchu mého domova*, jak jsem nazvala i podtitul své bakalářské práce.

4 PROCES PŘÍPRAVY

Pro proces přípravy pro mne bylo nejprve důležité studium odborné literatury. Během tohoto studia jsem kreslila do skicářů (viz. Příloha 11) a zaznamenávala si myšlenky, za kterých jsem vycházela při utváření konceptu mé práce. Pokusy s papírovinou následovaly již brzo poté.

4.1 Studium odborné literatury

Studium doporučené odborné literatury se pro mne stalo velmi důležitým pro uvědomění si vztahů a kontextů, které jsem čerpala pro teoretickou i praktickou část své bakalářské práce. Soupis literatury je uveden v Seznamu použité literatury v zadání bakalářské práce.

Tento soupis jsem si doplnila o literaturu, která mne zaujala po té, co jsem si k zadanému tématu udělala rešerši. Tyto knihy pro mne byly inspiračním zdrojem i zdrojem informací ohledně historie papíru, historie zobrazování krajiny a papírenské, knihařské i grafické technologie.

4.1.1 Papír a jeho stručná historie

Obecně rozumíme papírem relativně tenkou stejnoměrnou vrstvu vláken (převážně rostlinného původu), vodou naplavených na síto, odvodněných a usušených.¹²

Kolébkou papíru je Čína. Zde používali k jeho výrobě vlákna z lýka moruše papírenské, vlákna bambusu a hadrů. I když se Číňané snažili tajemství výroby papíru uchovat, kmemy jako Tataři však při dobovatelských výpravách výrobu papíru poznali, a to podnítilo rozšíření papírenského umění v Orientu. Podnikaví papírníci z Orientu pak vyhledali jižní přímořské země a začali s papírem obchodovat. Brzy poté byly v Evropě zakládány první papírny. Udává se, že první papírna byla založena r. 1144 ve Španělsku. Dále následoval vznik papíren ve Francii a Itálii. V dalších dvou stoletích šlo rozšíření výroby papíru poměrně rychle. V Itálii se výroba rozvinula natolik, že již ve 14. století zásobovali papírem celou

---

¹² KOČMAN, Jiří Hynek. *Médium papír*. Vyd. 1. Brno: VUTIUM, 2000. 87 s. ISBN 80-214-1551-7. s. 6

Evropu. Ani země jako Belgie, Anglie, Švédsko, Dánsko nebo Holandsko nezůstaly pozadu. Papírenské řemeslo mělo pro Evropu velký význam.

Na českém území bylo také založeno mnoho papíren. První prý byla zřízena již roku 1370 v Aši na popud Karla IV, který nechal svolat na pomoc italské papírníky. Avšak první papírnou, o jejímž zřízení existuje spolehlivý záznam, byla papírna ve Zbraslavi, založená roku 1499. Dále následovala například ruční papírna v Olomouci, založená roku 1505 jako první papírna na Moravě. Poté roku 1596 papírna ve Velkých Losinách, kde se ruční papír vyrábí nepřetržitě dodnes. V 17. století již bylo v Čechách 60 papíren. Další rozmach byl na konci 18. i začátku 19. století. Ten však byl narušen napoleonskými válkami. Ve 20. století již výrobu ručního papíru téměř zcela vytlačila průmyslová papírenská výroba.

4.1.2 Technologie výroby papíru

Důvodem, proč jsem potřebovala prostudovat literaturu o technologii výroby papíru, byl fakt, že jsem si chtěla vyrobit vlastní ruční papíry. Základní představu o jejich výrobě jsem získala na atelieru knižní vazby, ale potřebovala jsem si znalosti rozšířit. Díky základní literatuře, jako je *Médium papír*¹³ nebo *Knížka o papíru*¹⁴, jsem získala širší představu o historii papíru, technologii jeho průmyslové i ruční výroby a jeho vlastnostech. V té době jsem již začala přemýšlet, jak bych s papírem mohla pracovat, a lákalo mne udělat si první materiálové zkoušky.

4.2 Návštěva papírny ve Velkých Losinách

Za touto papírnou jsem vydala do obce Velké Losiny severně od Šumperka ve Východních Čechách. Po příjezdu do Losin jsem snadno našla objekt papírny a čekala na objednanou prohlídku. V úvodu prohlídky jsem se dozvěděla o historii manufaktury, která patří k nejstarším doposud fungujícím ručním papírnám v Evropě.

---

¹³ KOCMAN, Jiří Hynek. *Médium papír*. Vyd. 1. Brno: VUTIUM, 2000. 87 s. ISBN 80-214-1551-7.

¹⁴ ZUMAN, František. *Knížka o papíru*. Vydání I. Praha: Společnost přátel starožitností, 1947. 94-[II] s. Stopami věků; Sv. 18.

V 16. století se zde usadili pánové moravského rodu ze Žerotína. Na tvrzi přestavěné na zámek se začali starat o losinské panství a tomu se dostalo rozvoje v hospodářství i lázeňství. Jan mladší ze Žerotína¹⁵ zde nechal vystavět koncem 16. století papírnu, na jejímž místě stál dříve obilný mlýn, který byl také poháněn vodním kolem. Z řeky Desné na něj náhonem přitékal dostatek vody a řešilo tak energetickou stránku manufakturní výroby papíru. Voda je strategickou součástí výroby a provoz by se bez jejího dostatku neobešel.

Od doby výstavby losinské papírny se zde po staletí vystřídal mnoho rodin a papírenských mistrů. Při působení pánů ze Žerotína byly výnosy papírny nízké a již roku 1603 byla prodána i s pozemky papírnickému mistru Ondřeji Klugemu. Také za působení jeho pokračovatelů nebyla situace papírny lehká, například z důvodu církevní inkvizice.

Prosperitu přineslo do Losin až 18. století. V té době již papírna opět patřila Žerotínům, konkrétně Janu Jáchymovi¹⁶. Ten ji do roku 1778 pronajímal postupně dvanácti papírníkům. Díky štedrosti vrchnosti se podařilo papírnu udržet. Byla zde také snaha o modernizaci výroby, například roku 1729 zde byl zaveden holandr, stroj k přípravě papíroviny, pořízený žerotínskou vrchností. Ale v konkurenci blízkých papíren, například šumperské, bylo těžké obstát.

Další nájemce Matyáš Werner ml. papírnu od Ludvíka Antonína ze Žerotína odkoupil a po dlouhé době ji přivedl k rozkvětu. Toho času k papírně získal další objekty a papírna dostala svou dnešní pozdně barokní a klasicistní podobu. Po Matyášově smrti zde působil například František Sterz, Dále Filip Wenzel a od roku 1855 Anton Schmidt, díky němuž se podařilo výrobu udržet i po polovině 19. století. To byla doba rozmachu strojní papírové výroby, která znamenala krizi pro mnoho evropských manufaktur. Do výroby se přidalo bělidlo a do provozu vodní elektrárna. V rodině Schmidtů zůstala papírna až do konce druhé světové války.

V roce 1949 se papírna stala součástí národního podniku Olšanské papírny, později akciové společnosti, zabývající se papírenskou výrobou v několika strojních průmyslových papírnách na Šumpersku. Od roku 2006 je sídlem

---

¹⁵ Jan ml. ze Žerotína, významná postava dějin zdejšího kraje, zemřel roku 1583

¹⁶ Jan Jáchym ze Žerotína (1673–1716)

samostatné společnosti Ruční papírna Velké Losiny a.s.¹⁷ I dnes pokračují rekonstrukce a opravy, které byly započaty v 70. letech. Tato unikátní papírna byla v roce 2002 prohlášena národní kulturní památkou.

Poté, co jsme se dozvěděli o historii papírny, jsme prošli přes muzeum papíru do výroby. Na začátku prohlídky jsme viděli grafické listy a japonské ruční papíry i předchůdce papíru jako byl papyrus a pergamen. Dále papírenská zařízení jako stoupa (stroj později nahrazený holandrem), obrovské lisy a stojany na sušení papíru (dříve se totiž papíry sušili v půdních sušárnách). Také první papírenský stroj z roku 1799, který je exponátem z expozice počátků strojové výroby, nebo měřicí zařízení a model holandru. Dále rámečky všech tvarů a velikostí, které se používali při čerpání. I kovová síta, na kterých jsou na určitých místech kovovým drátkem vypleteny motivy, díky kterým se papír stane po načerpání v jejich místech tenčí (z důvodu zeslabení vrstvy papíroviny), tedy průsvitný. Tyto průsvitky, filigrány, používá papírna na svých papírech dodnes. Dříve to byl motiv žerotínského erbu s motivem lva s korunkou, stojícího na třech pahorcích. Dnes je filigránem nápis „Losin“.

Po zhlédnutí muzea jsme se přesunuli do výroby, což pro mě byla nejzajímavější část prohlídky. Tam jsme se dozvěděli, jak byl papír vyráběn dříve a jak dnes.

Dříve byly hlavní surovinou pro výrobu papíru staré hadry a textilní zbytky. Dnes je hlavní směsí papíroviny v ručních papírnách bavlněný linters, jenž je odpadem při zpracování bavlny v přádelnách. K němu se při rozvlákňování přidá podle druhu vyráběného papíru ještě určité procento lněné hadroviny, vyráběné kousek odtud, v papírně olšanské.¹⁸ Pro zpracování směsi zde slouží tři holandry, kde se ocelovými noži papírovina mele. Papírovina obíhá dokola a rozvlákňuje se. Suspenze vláken a vody pak teče do čerpací kádě, kde je připravena k čerpání na síto. Je stále promíchávána a zahřívána. Papírník pak čerpá papír pomocí síta a rámu. Snaží se vhodnými pohyby rozlít látku do všech stran, aby byla vrstva rovnoměrná. Pomocník síta odebírá a mokry list překlápí na vlněný plstěnc.

---

¹⁷ *Historie Ruční papírny* >> *Ruční papírna Velké Losiny* [on-line]. [cit. 2012-04-21]. Dostupné z WWW: <<http://www.rpvl.cz/cz/rucni-papirna/historie/>>.

¹⁸ NOVOTNÝ, Petr. *O papírnách ztracených i těch znovu nalezených*. Praha: Filigrán, 2008. ISBN: 978-80-904043-0-4. s. 221.

Tomuto otiskování se říká gaučování. Pak na mokrý papír pokládá vlněný plstěnc a další papír do té doby, než je na sobě takto nakladeno 182 papírů, čemuž se říká „mokrý pušt“, který se slisováním zbaví velkého množství vody a vznikne „suchý pušt“. Dále je na řadě sušení. Dnes se již zavěšené archy nesouší pod mansardovou střechou, kde byly větrací otvory, ale suší se pozvolna a pravidelně v temperovaných sušárnách. Důležitou částí výroby je klížení papíru, které se dříve provádělo po prvním sušení namočením papíru do roztoku klihu. Pak se takto naklížený papír musel opět vylisovat a usušit. Dnešní klížící látky jsou koncentrované, snadno rozpustné ingredience, které se přidávají do hmoty papíru již v holandru.¹⁹ Nakonec je potřeba provést hlazení, aby byl papír připraven pro jeho budoucí využití. Hlazení se provádí na kalandru. Zde se papír při průchodu mezi válci dokonale vyhladí. Pak se papíry třídí, vyřazují a nakonec se dostávají ke své klientele.

Dnes se dochovala ruční papírna pouze jediná, losinská, přestože koncem 18. století bylo na území Čech téměř 300 papíren. I po čtyřech stoletích se zde vyrábí exkluzivní, originální a kvalitní papíry, které najdou uplatnění pro výtvarné techniky, k tisku bibliofilů, k uměleckému knihařství, restaurátorské činnosti či reprezentativní korespondenci.

Moje zkušenost s losinskými papíry je velmi kladná. Používala jsem ho při hlubotisku, knihtisku i sítotisku a jeho kvality mohu doporučit.

Podrobnosti o surovinách ve směsi papíroviny jsme se nedozvěděla. Pokusila jsem se získat odpovědi na své otázky a napsala jsem e-mail přímo do Losin. Odpovědi jsem se dočkala, ale s vysvětlením, že tyto záležitosti jsou součástí know-how papírny, a že mi tudíž nemohou být sděleny, což je pochopitelné. Většinu potřebných informací jsem již ale měla a nic mi nebránilo přistoupit k vlastním materiálovým zkouškám.

---

¹⁹ NOVOTNÝ, Petr. *O papírnách ztracených i těch znovu nalezených*. Praha: Filigrán, 2008. ISBN: 978-80-904043-0-4. s. 221.

4.3 Můj domov a jeho duch

„Rodný kraj je kraj dětství, kraj prvních, a proto nejsilnějších dojmů, objevů a poznatků. Člověk se tam nemusí vracet, protože tam vlastně nepřestal žít, ať se octne kdekoli. Rodný kraj je jako rodný jazyk; i kdyby někdo mluvil nebo psal jiným jazykem, nepřestane myslet a snít jazykem svého dětství. To není vliv, nýbrž něco původnějšího a silnějšího: to je kus vlastní duše a osobnosti.“²⁰

Karel Čapek

Slova, která jsem uvedla na začátek této podkapitoly, pocházejí od Karla Čapka, jehož texty mne zaujaly a s nimiž jsem se ztotožnila. Psal o svém rodném kraji a dětství.

Téma domova a návratů do něj pro mne byly důležité při vývoji konceptu mé práce. Rozsáhlé téma krajiny pro mne začalo mít konkrétnější podobu, a to krajinu a prostředí, kde jsem vyrůstala. Tak mne napadlo, že by pro mne bylo zajímavé, dozvědět se historii svého rodiště, která by mi trochu objasnila ducha, který místa v mém okolí mají.

Nejprve jsem navštívila místní knihovnu, vypůjčila si literaturu o naší obci a prostudovala ji. Další zajímavosti jsem našla v Dalovických listech, které obec vydává jako měsíčník. Poté jsem měla možnost na obecním úřadě nahlédnout do kroniky obce, za což bych ráda poděkovala paní místostarostce Ing. Jarmile Zajíčkové.

4.3.1 Historie a zajímavosti obce

Historie obce, která spadá do velmi dávné minulosti, pro mne byla zajímavá. Podle archeologických vykopávek zde bylo první osídlení již v době bronzové na místě dnes nazývaném jako Tvrziště. Přesto, že není známo, odkud kmeny přišly, měly důvod vybrat si toto místo a pobývat zde. V 8. století přišli slovanské kmeny Sedličanů a Chebanů, kteří jakožto zemědělci začali části pastvin přeměňovat na pole. Během 11. a 12. století žili Dalovičtí v tvrzi dvorcového typu. Poté sem začali přicházet kolonisté především německého původu (z toho důvodu byl jeden

---

²⁰ ČAPEK, Karel. *Obrázky z domova*, Praha, 1959. s 10

z předchozích názvů obce Dallwitz). Prvně je obec Dalovice uvedena v zemských knihách již roku 1498. Majitelé panství se často střídali a situaci lidu ztěžovali nařízení panovníků, vliv církve a neúrodná půda. Živili se především řemesly, pracovali na panství a v lese. Jelikož příjmy ze zemědělství pro panství nebyly valné, nechal zde baron Fridrich Riedl von Riedenstein založit roku 1804 kameninovou výrobu. Kamenina a porcelán zde mají od té doby tradici. Riedenstein nechal postavit také „Starý a Nový zámek“ a staral se o prosperitu panství. Jeho syn Eduard výrazně rozšířil zámeckou knihovnu. V rodině Riedensteinů zůstalo panství až do roku 1945, kdy připadlo jeho vlastnictví státu. Dalovice byly samostatnou obcí do roku 1976, kdy byly připojeny jako městská část ke Karlovým Varům. V roce 1990 se Dalovicím podařilo opět se osamostatnit a svou nezávislost mají dodnes.

Zajímavostí obce je například zámecký park, do nějž jsem od dětství chodila a již tehdy slýchávala o pradávné historii místních vzácných stromů. Právě tzv. Körnerův dub, který se jako jediný z několika památných stromů dochoval, dosáhl věku odhadovaného na 700 let. Prý pod ním sedával a opěvoval ho básník romantik Theodor Körner ve své básni „Lied die Eichen“ (Píseň dubů). Kromě tohoto vzácného stromu zde nalezneme i jiné druhy stromů, například lípy, olše, břízy, topoly a další, o nichž se dozvíme více na informačních tabulích parku a můžeme pozorovat jejich charakteristické tvary a vnímat jejich krásu.

Ve svých úvahách o tématu krajiny mého domova jsem docházela ke koncepčnímu řešení mých autorských knih. Ujasňovala jsem si, co chci svou prací sdělit a jak tuto ideu formálně vyjádřit.

4.3.2 Pocity sepnuté s domovem

Nejsem vzdálena tisíce kilometrů od domova a necítím stesk. I moje nynější plzeňská krajina už je pro mne známá a je mi v ní dobře. Je to spíš nostalgie k rodnému kraji, kterou cítím. Ke kraji, kde jsem prožila dětství a kde je spousta míst a zákoutí, která mají své příběhy. Zastavuji se nad okamžiky, které byly podle mého současného pohledu bezstarostné, ale přeci tak důležité. Proč se nevracet zpátky do krajiny, kde jsem vyrůstala? Mohu se podívat sama do sebe, zaznamenat si věci, které mám ráda, na něž vzpomínám a které dnes již nelze podniknout.

O prázdninových ránech se procházet trávou plnou rosy, sedět pod stromy a cítit vůni dozrávajících letních jablek. Krmit dědovi slepice a chodit s ním na nákup a hrát s ním hry, když mě hlídal. Máčet si nohy v potoce a hledat kameny, stavět hráze a sušit se na lávce, která už tam dnes není. Poslouchat bzukot z louky a bát se, že někdo přijde, pozorovat tekoucí řeku a smát se s kamarády a vymýšlet si. Stavět hrady z písku, ničit je klukům, jezdit na koloběžce a svištět na kole. Rozbít si koleno, sníst spoustu zmrzliny a dojít si pak do skleníku pro okurku. Předběhnout všechny, vyšplhat nejvyšš, vyrábět všechno možné ze dřevěk a provázků. Sbírat kaštiny v parku, cvrknat kuličky, prohrát je a zase vyhrát. Padat do sněhu, měnit si rukavice a prohánět se na bruslích. Být brankářem a dostat pukem do nosu. Krmit labutě a utíkat před nimi. Všechno prožívat. Mít tolik energie a chuti do všeho, v době, kdy byl člověk dítětem. Možná se s těmito zážitky někdo ztotožní a na chvíli si je vybaví.

Prožívání míst v okolí mého domova mi bylo samo o sobě inspirací pro mou tvorbu. Ať se jednalo o cyklus autorských knih, ale i objekty, volné grafické listy i autorské ruční papíry. Díla vzniklá na základě prožitků místní krajiny a pocitů týkajících se domova.

5 PROCES TVORBY

Proces tvorby byl zahájen koncepčně i formálně zároveň. Moje myšlenky týkající se vnímání mého tématu jsem popsala v předešlých kapitolách. Souběžně probíhaly kresebné záznamy a začátky mého experimentování s papírovinou, o nichž se rozepíšu v následujících podkapitolách.

5.1 Záznamy krajiny

Místa, která podněcovala mou tvůrčí činnost, jsem si poznamenávala kresebně nebo písemně do skicářů. Tvořila jsem především v plenéru a podnikala procházky po okolí mého domova. Někdy jsem se vracela na jedno místo několikrát, někdy jsem ho jen vnímala a záznam myšlenek jsem si pořídila až doma. Skici a popisky mi později posloužily při uvědomování si vztahů mezi mnou a danými místy.

5.2 Začátky mého experimentování s papírovinou

Po návratu z exkurze v Losinách jsem začala přemýšlet, kde sehnat materiál a vybavení dílny. Potřebovala jsem bavlněná vlákna, síta, rámy, kliš, nějaké zařízení, kterým bych nahradila holandr a kalandr. Věděla jsem, že budu vybavením dílny a jejím prostorem omezena. Brzy jsem si však sehnala a vyrobila základní zařízení pro to, abych mohla s pokusy s papírovinou začít.

Základem byly dřevěné čerpací rámy, na nichž byla vypnutá umělohmotná síťovina. Pro větší formáty je vhodnější konstrukce s výztuží, s laťkou uprostřed, aby se síto neprověšovalo a bylo pevné. Rámy jsou natřeny lakem kvůli odolnosti proti vodě, a aby na vnější straně po hraně rámu papírovina pod síto při čerpání nepodtékala. To by způsobilo uvolnění síťoviny a její prověšení. Po určité době používání takového síta se mírnému prověšení nevyhneme. Umělohmotné síto se roztahuje vlivem teploty a pod tíhou papíroviny. Jistě by bylo lepší síto kovové. Je důležité síto dobře vypnout, aby se pod tíhou papíroviny neprohýbalo. To zajistí, aby byl papír rovnoměrný, tedy stejné gramáže, po celé ploše. Dále jsem potřebovala rámy různých velikostí, které zabraňují stékání papíroviny při čerpání a vytváří formát papíru.

Další věci, bez kterých jsem se v průběhu práce neobešla, byly nádoby na naložení papíroviny, velké kovové umyvadlo s odtokem, netkaná geotextilie,

proklady na sušení, ruční a elektrický mixer, hmoty na vykrývání míst pro vytvoření motivů, závaží a hlavně staré papíry: lepenky, noviny, plata od vajíček, letáky a podobné výrobky z papíru, které jsem při práci recyklovala. Dále bylo zapotřebí škrubu, klihu a lepidla na tapety. Zprvu bylo úskalím sehnat prostor na čerpání a sušení papíru a zajistit přísun vody.

Atelierem se mi stal sklepní prostor, ve kterém jsem začínala s málem. Vyšla jsem z poznatků z losinské papírny a studia technologie. Prvními papíry, které jsem recyklovala, se staly papíry, které jsem si načerpala v losinské dílničce²¹. Ty byly z kvalitní papíroviny, jejíž papírové útržky jsem naložila přes noc do vody. Druhý den již byly tyto kousky trochu rozmělněné, ale bylo by lepší je nechat naložené 24 hodin i déle. Bylo evidentní, že by bylo dobré přidat více vody, aby měly vlákna prostor se rozmělnit. Po několika zkouškách jsem si stanovila vhodný poměr papíroviny a vody pro mixování. Začala jsem směs mixovat v ručním mixeru, který vlákna netrhal, ale popoháněl je a dále rozmělňoval. Nedocílila jsem tím však stejnoměrné konzistence, kterou jsem chtěla. Musela jsem proto směs zpracovávat v mixeru s noži. Tímto způsobem se nemuselo vynaložit takové úsilí a papírová kaše byla jemná. Pokud směs mixujeme méně, dostane papír hrubší strukturu.

Neměla jsem ještě čerpací umyvadlo, tak jsem nejprve zvolila techniku lití papíru na síto. Po vylití rámečku papírovinou jsem papír sejmula na hadrový proklad. Pokud nemáme vlněné plstěnce²², které by byly pro snímání nejvhodnější, je dobré papír i s geotextilií překlopit na navlhčený hadr, aby se papír při snímání nepřilepil a nepotrhal. Pak zbývá udělat rámem kolíbavý pohyb a papír se tak na navlhčený podklad otiskne. Takovýto papír obsahuje ještě velké množství vody a je citlivý na mechanické poškození. Nejprve jsem jednotlivé papíry vysoušela přes bavlněný hadr, který jsem válcovala malým grafickým válečkem. Sice to nebyl zcela vhodný postup z důvodu mírné deformace archu, ale neměla jsem lis, ve kterém bych mohla papíry snáze odvodnit. Po vyvácování mokřých archů jsem papíry dosoušela mezi proklady z dřevité lepenky, které jsem proměňovala do doby, než byly archy zcela suché.

---

²¹ U papírny ve Velkých Losinách je zřízena dílnička, kde se návštěvníci mohou pokusit vytvořit svůj vlastní papír

²² Vlněný plstěnc je savá vlněná tkanina, do níž se načerpaný papír otiskuje

Postupem času jsem se lépe vybavila zařízením, které mi usnadňovalo práci a mohla tak podniknout mnoho dalších pokusů s různými papírovinami. Díky čerpací kádi jsem rychleji zhotovila větší množství archů, které jsem později použila na zkoušky kreseb a tisku. Vyrobita jsem si vzorník z různých typů papírů, které jsem recyklovala. Nejvyšší směr lze zakoupit například u firmy Ceiba²³. Cena takové směsi odpovídá kvalitě vláken a je tedy značně vysoká. Byla jsem proto vděčná, když mi byla v pozdější fázi tvorby tato kvalitní buničina poskytnuta mou vedoucí práce. Tato papírovina je totiž krásně jemná, snadno se při čerpání zplstňuje, a tak nabízí mnoho možností, jak s ní pracovat.

Každý pokus mi přinesl další nápady, jak s papírovinou nakládat. Pracovala jsem s nimi například spojením načerpaného papíru s průmyslovým papírem a mnou zušlechťovaným papírem a vytvářela jsem tak koláže. Z dalších pokusů bych uvedla papírové výdusky, vzniklé zalisováním mokré papíroviny do reliéfu, například linoleové matrice. Do vlhké papíroviny jsem také otiskovala přírodniny a přisypávala do ní třeba lístky květin a kapradí. Poté, co se papír usušil, jsem přírodniny sejmula. Zůstal na nich příjemný otisk. Některé lístky opadaly a odkryly barevné plochy vzniklé přírodním barvivem. Provádět zkoušky s využitím přírodních i průmyslových barviv by mohlo být obsahem další práce. Zkoušky, které jsem různými způsoby provedla, uvádím v přílohách (viz Příloha 12).

Samotná barevnost jednotlivých papírovin mi byla inspirací pro pokusy vytváření obrazů. Již v zimním semestru jsem tímto principem vytvořila výše zmíněnou knihu *O zrození lidí* (příloha 6). Při práci na tomto díle jsem odhalovala úskalí ohledně klížení papíru a práce s větším formátem. Prováděné zkoušky byly menších formátů a s nimi nebyl problém. Zřídka se mi stalo, že by se papír poškodil při snímání nebo při sušení. Velký formát již vyžadovat zkušenější pohyby při manipulaci se sítem. Stalo se mi, že se papír při přenosu na hadr zborstil a to mi bylo líto, protože vylití takového papíru, složeného z malých geometrických tvarů, mi trvalo i dvě hodiny. Dalším problémem se ukázalo použití klihu a škrobu, který mi v papírovině vytvořil sraženiny a papír tak po uschnutí vypadal jakoby děravý. Pro klížení jsem proto zvolila tekuté lepidlo Apeko,

---

²³ CEIBA [on-line]. [cit. 2012-04-21]. Dostupné z WWW: <<http://www.ceiba.cz>>.

s kterým již nebyl problém. Takovéto nehody mi přinesly zkušenosti, které jsem při tvorbě bakalářské práce využila.

Materiál mne vybízel k dalším experimentům. Chtěla jsem s ním pracovat prostorově. Již zmíněné výdusky mne k tomu naváděly. Pokusila jsem se načerpaným papírem obalit kmen břízy. Vznikl pás papíru, který po sejmutí vytvářel reliéf.

Dále jsem provedla zkoušku, kdy jsem obalila papírovinou kámen. Když papírovina uschla, chtěla jsem ji z kamene sejmut. Přitom se ale papír roztrhl, protože kámen měl kónický tvar. Při dalším pokusu jsem zjistila, že když se vzniklý tvar sejme dříve, než úplně uschne, může se jeho roztrhnutí předejít, nebo k němu dojde jen v malé míře. Taková „jizva“ se pak dá snadno spravit. Zkoušky tohoto typu pro mne byly zábavné a vyústili ve vytvoření souboru objektů nazvaném *Kameny–Paměti* (viz Příloha 13).

5.3 Úprava vlastností mých papírů

Bylo nutné upravit vlastnosti mnou vyrobených papírů. Chtěla jsem totiž, aby bylo možné na ně kreslit a tisknout. Pro kresbu tvrdší tužkou lépe vyhovovaly archy z recyklované papíroviny, například novin nebo jiných průmyslově vyrobených papírů, které byly pevnější, s ucelenějším povrchem. Papíry z bílé buničiny se ukázaly pro tento účel jako nevhodné. Ostrý hrot jejich povrch vytrhával, ale měkčí stopa materiálu byla možná. Přes uhlový papír jsem kreslila motivy a sledovala jejich výraz. Při lepším slisování archu a lepším zaklížení jsem ho začala využívat pro kresby záznamů z procházek.

6 MÁ TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA

V této kapitole popisuji vlastnosti ručního papíru, grafické techniky, které jsem při realizaci práce využila a nastíním knihařskou technologii, kterou podrobněji uvedu v popisu mých děl.

6.1 Technologie výroby papíru

Technologii výroby ručního papíru jsem již popsala výše. V této podkapitole uvedu vlastnosti papíru, které bylo důležité si uvědomit při výrobě papíru i jeho následném používání. Důležitou vlastností papíru je jeho dvoustrannost, viditelná jak na ručním, tak na strojovém papíru. Rozlišujeme zde stranu síťovou (rubovou) a plstěncovou (lícovou). Papír je na síťové straně drsnější, protože je na něm proznačen rastr síta. Na plstěncové straně není papír tak pórovitý, nýbrž jakoby uzavřený a hladký, a proto je vhodný jako tisková strana při tisku grafiky nebo digitálního tisku.

Při výrobě papírů bylo možné ovlivnit jejich gramáž množstvím načerpané nebo vylité papíroviny. Například při vylití sloupce jednoho centimetru středně husté papíroviny bylo možné dosáhnout síly podobné 1mm lepenky. Dále lze ovlivnit tloušťku papíru, která závisí na mletí papíroviny a tlaku při lisování. Také savost, vsákavost a nasákavost papíru jsou důležité pro použití papíru ke kresbě a malbě. Tyto vlastnosti souvisejí zejména se stupněm zaklížení a mletí a s druhem použité vlákniny.²⁴ Z dalších vlastností jsem při vlastní tvorbě využívala neprůsvitnosti (opacity) a průhlednosti (transparence) papíru. Dále lze klížením a výběrem vhodné papíroviny ovlivnit pevnost a tuhost papíru a jeho odolnost vůči mechanickému poškození, když má být schopen fungovat v knižním bloku. Takový papír musí odolávat síle působení při jeho ohýbání.

Strojově vyráběný papír má vlákna uspořádaná převážně jedním směrem, kterým je papírovina při jeho výrobě unášena. Tento směr se označuje jako podélný (také jako směr výroby). Jednosměrnost vlákna zásadně ovlivňuje

---

²⁴ KOČMAN, Jiří Hynek. *Médium papír*, Vysoké učení technické, Brno, 2000. ISBN 80-214-1551-7. s. 38.

vlastnosti papíru. Každý člověk, který s papírem pracuje, tuto základní vlastnost zná a musí ji respektovat. Podélný směr vláken by měl být v knižním bloku rovnoběžný se hřbetem. V tomto směru je totiž papír lépe ohebný a tak zaručí snazší listování v knize. Pro knihařskou práci je tato vlastnost důležitá například z důvodu lepení potahového materiálu na desky knihy nebo zavěšení bloku za předsádky do desek. Při nesprávném zvolení směru vláken na sebe lepených papírů se stane, že se zkroutí, protože vlákna jdou proti sobě.

Je několik zkoušek, jak směr vláken určit. Já se spoléhám na cit v rukou a testuji směr vláken papíru jeho ohnutím. Směr vlákna je podélný tam, kde klade ohyb papíru menší odpor. U ručního papíru je těžko rozpoznatelný směr podélný a příčný. Směr podélný lze ovlivnit manipulací při čerpání na síto, který je například u losinského papíru zdůrazněn rovnoběžnými řetízkovými liniemi, které poukazuje na rastr kovového síta.

6.2 Vybrané grafické techniky

V souvislosti s koncepčním řešením práce jsem vybírala grafické techniky, které by mi dovolily získat požadovaný výraz mých děl. Nejprve jsem různé technologie tisku provedla při zkouškách na mých ručních papírech. Pokusila jsem se uplatnit grafické techniky jako tisk z výšky²⁵, hloubky²⁶ i o šablonový tisk²⁷. Mé papíry se ukázaly tisku schopné ve všech případech. Zkoušky uvádím v přílohách.

6.2.1 Tisk v výšky

Pro tisk z výšky byly vhodné všechny druhy papíru o různých gramážích a typech papíroviny. Jako matrice pro tisk jsem použila linoryty. S jejich tiskem nebyl problém a papíry snesly i oboustranný tisk. Pro slepotisk z linoleové matrice se jako nejvhodnější ukázal papír čerpaný z buničiny. Jeho houževnatost dovolila tisk i za sucha a s dobrým výsledkem. Slepotisk jsem použila v mé knize *Návraty domů*. Také jsem si metodou knihtisku zkusila vytisknout vysázený štoček. Písmo bylo čitelné a po vhodné úpravě tlaku lisu byl tisk v pořádku.

---

²⁵ Princip tisku z výšky spočívá v tom, že se na nevyhloubená místa matrice nanese tisková barva a ta se za přiměřeného tlaku otiskne na papír.

²⁶ Metoda tisku z hloubky, spočívá v tisku zahloubených míst, která se zatrou barvou. Tisk pak proběhne pod vysokým tlakem.

²⁷ Při šablonovém tisku lze pracovat mnoha způsoby. Pomocí šablony, tiskového zařízení a tříče tiskneme na papír nebo jiný materiál místa, která jsou v sítu průchozí, tedy mimo motiv šablony.

6.2.2 Tisk z hloubky

Tisk z hloubky byl trochu komplikovanější. Použila jsem pro něj matrici vyrytou technikou suché jehly a papír z buničiny, který se po sejmutí z matrice jemně odtrhával. I za těchto okolností to pro mne byla zajímavá zkouška. Mohla jsem pokračovat s hlubotiskem a zkoušet různé typy vlastních papírů a upravovat jejich vlastnosti. Ale tato technika v průběhu tvorby nespádala do představ o realizovaných dílech, a proto jsem pokusů zanechala.

6.2.3 Šablonový tisk – Zkoušky na ručních papírech

Pokus o šablonový tisk proběhl u mne v atelieru. Vyřízla jsem si papírovou šablonu, podložila ji pod sítko z textilie a přetiskla tříčem v podobě diskety. Motivy se protiskly. Barva ale podtekla pod papír a nepodařilo se mi docílit tisku, se kterým bych byla spokojena. Jistě to bylo ovlivněno konzistencí barvy a sítkem. Uspokojivého výsledku při tisku zmíněné šablony jsem docílila až v sítotiskové dílně na Ústavu umění a designu, kde jsem měla pro tisk potřebné vybavení a podmínky.

6.2.4 Šablonový tisk – Tisk volných grafických listů

Techniku serigrafie jsem uplatnila při tvorbě volných grafických listů (viz Příloha 14a, 14b a 14c). Pracovala jsem metodou tvorby přímé šablony na síto. Nejprve byl formát tisku vytvořen navrstvením světlocitlivé emulze na síto a exponován. Takto se na sítu formátu B1 vytvořil formát B2, tedy formát budoucího tisku. Poté jsem korekčním lakem (vykrývačem) malovala motivy přímo na síto.

Nejprve pro první barvu a posléze pro druhou. Korekční lak není světlocitlivý a je ve vodě rozpustný, takže je možné při nespokojenosti s motivem síto umýt a začít znovu. Po dokončení vykrytí motivu se síto ovrství světlocitlivou emulzí, exponuje a pomocí vody se odplaví vykrývač. Vzniknou tak propustné plochy a linky, skrz něž při tisku projde barva.

6.3 Knihařská technologie

Pro jednotlivé autorské knihy byla použita rozdílná technologie vazeb. Jednotlivé typy vazeb popíšu níže v Popisu mých děl.

7 POPIS MÝCH DĚL

Během procesu tvorby vznikly skicáře, volné autorské ruční papíry, soubor objektů, volné grafické listy a cyklus tří autorských knih.

7.1 Skicáře, viz Příloha 11

Skicáře jsem si pořídila na začátku práce, abych do nich mohla kreslit, malovat a zaznamenávat své myšlenky a pocity. Menší skicář formátu 21x15 cm je vyroben šitou vazbou a je zavěšen do poloplátěných desek. Tento formát mi vyhovoval, protože jsem jej mohla mít vždy s sebou a zakreslovat si motivy, které podnítily můj zájem. Druhý skicář je formátu 29x21 cm. Ve skicách jsou zaznamenány krajinné motivy z Dalovic, z cest do Plzně a z plzeňské krajiny.

7.2 Volné autorské ruční papíry, viz Příloha 12

Volné autorské papíry vznikaly v průběhu práce jako zkoušky, které se pro mne staly jakýmsi vzorníkem možností. Těch jsem pak mohla vědomě využít při realizaci autorských knih. Jedná se celkem o 87 menších a 5 větších formátů papíru. Je na nich použito různých technik výroby ručního papíru. Tyto techniky jsem popsala v kapitole Procesu tvorby.

7.3 Soubor objektů, viz Příloha 13

Objekty nazvané *Kameny-Paměti* vznikaly v rámci prostorového experimentování s papírovinou. Od dětství jsem kameny ráda sbírala. Vždy jsem měla ráda jejich rozmanité tvary a představovala jsem si, jakou mohou mít historii. Kdo už je držel ve svých rukou, hladil je a vnímal jejich struktury. A proto jsem chtěla při prostorové tvorbě kameny použít.

Vybrala jsem si kameny z míst, která jsou mi blízká. Například z naší zahrady nebo z potoka, ke kterému jsme si jako děti chodili hrát. Největší kámen je z temného lesíka, kam jsme se báli vkročit.

Rozhodla jsem se některé z nich obalit papírovou hmotou, do které jsem otiskovala své ruce. Po sejmutí papíroviny z kamene vznikl objekt, který má na vnitřní straně stopy po strukturách kamene a na vnější straně stopy po mých prstech.

Menší kameny jsem mohla pojednávat v atelieru, ale ten největší jsem obalovala papírovinou přímo v lesíku. To bylo trochu obtížné, ale přálo mi počasí a papírovina mohla dobře schnout. Tvorba kamenů byla velmi potěšující, ale také fyzicky náročná. Na největší kámen jsem spotřebovala desítky litrů papíroviny, kterou jsem dlouhý čas připravovala.

7.4 Volné grafické listy, viz Příloha 14

Volné grafické listy jsem vytvořila technikou serigrafie, kterou jsem popsala výše. Zvolila jsem formát papíru 100x70 cm a tisku 70x50 cm. Tento formát se mi zdál vhodný vzhledem k motivům, které jsem chtěla na síto přenést.

Vznikly tři volné grafické listy s motivy Dalovic. Nazvala jsem je *Na louce* (viz Příloha 14a), *Vitický potok* (viz příloha 14b) a *Lesem* (viz Příloha 14c).

Chtěla jsem jimi doplnit cyklus autorských knih a vyzkoušet si možnosti, které technika serigrafie nabízí

7.5 Autorské knihy

Na začátku zhotovení autorských knih stály materiálové zkoušky, z kterých jsem vyvodila formální řešení pro můj koncept. Chtěla jsem v nich popsat Krajinu a ducha mého domova.

7.5.1 První autorská kniha, viz Příloha 15

První kniha má název *Probouzení*. Jedná se zde o probouzení krajiny. Inspirací pro vytvoření této knihy mi byla jarní procházka s kamarádčíným psem. Bylo to koncem února a začínal tát sníh, který zaplavoval pole. Krajina se začala probouzet ze zimního spánku. Slehlé trávy vytvářely měkké koberce. Bláto a kusy ledu po cestě nám ztěžovaly procházku. Rozhodly jsme se jít po poli. Bylo to osvěžující. Vzduch jedinečně voněl vodou, zemí a sluncem. Bylo cítit, že přichází jaro, které mám tak ráda.

V knize jsem chtěla zaznamenat jedinečnost této chvíle. Formálně jsem využila různých velikostí ručních papírů v rozdílných barvách a gramážích. Využila jsem také průhlednosti papíru a jeho perforace. Listy jsem pak sešila jednoduchou vazbou, která blok nijak neruší. Ke knize jsem vyrobila desky formátu 57x42 cm, u nichž jsem na polep použila japonský papír. Ten mi vyhovoval kvůli své hebkosti

a průhlednosti. Pod japonským papírem se totiž ukrývá název knihy a tiráž, která je díky průhlednosti papíru čitelná. Pro „uzamčení“ desek jsem si vyrobila kolíčky z papíroviny. Desky knihu doplňují a také ji chrání.

7.5.2 Druhá autorská kniha, viz Příloha 16

Druhá autorská kniha se jmenuje *Návraty domů*. Odhaluje prostředí mého rodného kraje a návraty do něj. Chtěla jsem popsat pocity, které se vážou ke vzpomínkám na místa v okolí mého domova.

Pro realizaci jsem vybrala techniku slepotisku²⁸. Ta mi přišla vhodná vzhledem k obsahu knihy. Použila jsem papír z bílé buničiny, který jsem si vyrobila a upravila jeho vlastnosti, aby se na něj dobře tisklo. Jeho houževnatost byla pro slepotisk ideální. Na tyto papíry se dalo tisknout i za sucha, vydržely totiž velký tlak lisu, aniž by se potrhaly.

Desky a předsádky knihy jsem zpracovávala za mokra, a to hned po načerpání papíru. Do těchto papírů jsem zalisovala textilií, která v papírovině vytvořila reliéf.

Matrice pro tisk jednotlivých stran knihy jsem tvořila z linoleových desek. Motivy jsem musela vzhledem k vazbě knihy vyrývat a promýšlet je i s textem tak, aby v bloku dobře fungovaly a navazovaly na sebe.

Knihy má formát 30,5x21 cm a je sešita japonskou vazbou.

7.5.3 Třetí autorská kniha, viz Příloha 17

Poslední kniha mého cyklu se jmenuje *Cesta krajinou*. Líčím v ní cestu mou krajinou, krajinou Dalovic. Procházíme přes louky a kopce, až se octneme se v dalovickém Zámeckém parku, který má svou úžasnou atmosféru. Můžeme se zde zastavit, posadit se pod prastarými stromy a chvíli si odpočinout. Cesta nás pak zavede dále do parku k borovicím, kde se můžeme zasnít a vnímat jejich krásné tvary a vůni.

Pro tvorbu knihy jsem využila techniky lití různobarevných papírovin na síto. Jednotlivé motivy jsem si vykrývala pomocí modelíny a postupně je vylívala různými odstíny připravené směsi. Bylo nutné si uvědomovat síťovou

---

²⁸ Slepotisk, tisk na slepo, se vytváří bez použití barvy. Je to technika založená na tisku pod velkým tlakem, který na papíru vytvoří reliéf. O tento reliéf se pak láme světlo a lze jej tak číst.

a plstěncovou stranu papíru, aby motivy v knize navazovaly. To bylo úskalí, se kterým bylo zpočátku složité se vyrovnat.

Listy knihy jsem sešila koptskou vazbou, která dovoluje bloku snadné otevírání. Ke knize jsem vytvořila pouzdro, v němž nalezneme titul a tiráž knihy.

8 PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR

Daný obor by má práce mohla obohatit po stránce týkající se výroby autorského ručního papíru v domácích podmínkách. Podnikla jsem mnoho zkoušek, které mi byly návodem k dalším a dalším experimentům.

Médium papír poskytuje nevyčerpatelné množství možností pro jeho zpracování. Možná zájemce o tento materiál inspirují k tomu, aby se pustili do vlastní tvorby autorských ručních papírů.

9 SILNÉ STRÁNKY

Kladně bych hodnotila především to, že pro mne byla celá tato práce zábavná a objevná. Téma krajiny, které jsem si zvolila, mi vyhovovalo. Užívala jsem si možnost tvorby v plenéru.

I práce na grafických listech, které se staly doplňkem cyklu autorských knih, pro mne byla velmi přínosná a byla jsem spokojena s výsledkem tisků.

Výroba autorských ručních papírů se pro mne stala úžasnou možností, jak vyjádřit své pocity. Velmi mne pak potěšilo, že jsem mohla díky poznatkům z mých experimentů vytvořit pomocí těchto papírů autorské knihy, které podávají výpověď o mých myšlenkách a odkrývají mé uvažování, mou vnitřní krajinu.

10 SLABÉ STRÁNKY

Při procesu tvorby jsem narazila na několik technologických úskalí, která jsem již výše popsala. Chvílemi se mi zdálo, že jsem přecenila své fyzické možnosti. Přeci jen bylo komplikované manipulovat s papírenským sítem velikosti 100x70 cm, které jsem používala při zhotovení třetí autorské knihy nazvané *Cesta krajinou*. Dále mletí papíroviny malým mixerem se ukázalo jako složité a zdlouhavé. Vůbec příprava papíroviny byla časově náročná. Například jen samotné natrhání papíru na mixovatelné části trvalo nesčetně hodin. Tyto aspekty, které mi ztěžovaly práci, nezbývalo než přijmout jako fakt se kterým jsem se musela vyrovnat.

11 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

a) Knižní a periodická literatura

- [1] ČAPEK, Karel. *Obrázky z domova*. 3. vyd., v Díle 1. vyd. Praha: Československý spisovatel, 1959. 148, [3] s. Dílo bratří Čapků.
- [2] HAVLÍČKOVÁ, Gabriela. *Ruční výroba papíru*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2004. 96 s. Výtvarné techniky. ISBN 80-251-0295-5.
- [3] NOVOTNÝ, Petr. *O papírnách ztracených i těch znovu nalezených*. 1. vyd. Praha: Filigrán, 2008. 231 s. ISBN 978-80-904043-0-4.
- [4] IKEGAMI, Kojiro. *Japanese book-binding, Instructions from a Master Craftsman*. Boston, Weatherhill, London, 1986. ISBN 978-0-8348-0196-7.
- [5] ZUMAN, František. *Knížka o papíru*. Vydání I. Praha: Společnost přátel starožitností, 1947. 94-[II] s. Stopami věků; Sv. 18.
- [6] FILIP, Jiří. *Dějiny papíru*. V Praze: Družstvo Dílo, 1946. 57-[II] s. Malá řada živých dokumentů; Sv. 5.
- [7] KOČMAN, Jiří Hynek. *Médium papír*. Vyd. 1. Brno: VUTIUM, 2000, 87 s. ISBN 80-214-1551-7.
- [8] KRÁL, Jindřich. *Moderní knihařství: souborné zpracování poznatků oboru*. Vyd. 1. Brno: Knihař, 1999. 474 s. ISBN 80-85799-49-9.
- [9] NORBERG-SCHULZ, Christian. *Genius loci: krajina, místo, architektura*. 2. vyd. Praha: Dokořán, 2010. 219 s. ISBN 978-80-7363-303-5.
- [10] SÝKORA, Zdeněk. *Zdeněk Sýkora: krajina = landscape*: [Galerie umění Karlovy Vary 23.9.-21.11.2010. [Karlovy Vary: Galerie umění Karlovy Vary, 2010]. [8] s. ISBN 978-80-85014-99-0.
- [11] ŠINDELÁŘ, Dušan. *Estetický zápisník: Eseje o umění a přírodě*. 1. vyd. Praha: NČSVU, 1965. 196, [2] s. Teorie umění; Sv. 10.
- [12] CÍLEK, Václav. *Krajiny vnitřní a vnější*. Praha: Dokořán, 2010. ISBN 80-7363-042-7.
- [13] KHEL, Richard. *Poselství papíru*. Praha: Karolinum, 1999. ISBN 80-7184-684-8.

- [14] KREJČA, Aleš. *Grafické techniky*. Praha: Aventinum, 1995. ISBN 80-85277-48-4.
- [15] RUHRBERG, Karl a kol. *Umění 20.století: malířství. Skulptury a objekty. Nová média*. Fotografie. Praha: Taschen, 2004. ISBN 80-7209-521-8.
- [16] SMITH, Keith. *Books without Paste or Glue: non-adhesive binding*. New York: Keith A. Smith, 2003. ISBN 0-9637-683-6-3.
- [17] STIBRAL, Karel. *Proč je příroda krásná: estetické vnímání přírody v novověku*. Praha: Dokořán, 2005. ISBN 80-7363-008-7.
- [18] ŠEVČÍK, J. a kol. *České umění 1938 - 1989*. Praha: Academia, 2001. ISBN 80-200-0930-2.
- [19] VOIT, Petr. *Encyklopedie knihy*. Praha: Libri, 2006. ISBN 80-7277-312-7.

b) Internetové zdroje

- [20] *Ruční papírna Velké Losiny* [on-line]. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.rpvl.cz/>>.
- [21] *Obec Dalovice* [on-line]. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.ou-dalovice.cz/>>.
- [22] *Firma CEIBA* [on-line]. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.ceiba.cz>>.
- [23] *Fotogalerie: Adriena Šamotová, Hlava k listování, 1982* [on-line]. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z WWW: <http://kultura.idnes.cz/foto.aspx?c=A090622_194823_vytvarneum_tt&r=vytvarneum&strana=2&foto=TT2a2398_Simotova.jpg&iframe=1>.
- [24] *PAPERBRIGHT: ERIKO HORIKI* [on-line]. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z WWW: <<http://paperbright.blogspot.com/2011/02/eriko-horiki.html>>.
- [25] *Mia Pearlman – Cloudscapes* [on-line]. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z WWW: <http://miapearlman.com/CUT_PAPER/eddy.htm>.

12 RESUMÉ

The main goal of my bachelor thesis is creating a cycle of artistic books on the topic of landscape. I fancy paper as a material, creating artistic books, and landscape as inspiration. These facts were important for my decision to choose the topic.

The artistic book was my major topic throughout the five terms of my studies of Book binding. I perceive paper as a material very sensitively. I wish to work with it and to experiment with creating original handmade papers. Landscape was the major source of my inspiration. I worked with it several times. That is why I wanted to express my feelings which are connected with landscape of my home and with the spirit of it.

After I chose the topic of the bachelor thesis, I started preparing theoretically and practically. The theoretical part consisted mostly of studying the recommended special literature. It was important for unveiling the real contexts necessary for both the practical and theoretical part of my bachelor thesis.

The practical part was mostly done by drawing, painting and sketching. From these notes I built the base of my work. After studying paper technology and after visiting a paper mill in Velke Losiny I started to experiment with pulp.

I describe these experiments in the theoretical part of my bachelor thesis. I also describe history of paper, technology of handmade paper production and its properties, which I tried during my work.

I created three original books. I used graphic techniques and paper as a material for realization.

First book is called *Awakening*. It is about awakening of the landscape, which unveils itself after winter and opens up. I reveal my own inward landscape through different qualities of the single sheets of paper. The book is sewed with the common technique to let the reader easily leaf through the pages.

The second book is focused on *Home Arrivals*. In my own handmade papers made from white cellulose and by using a specific technique. In this book I share the thoughts of my home. The book is bind with the Japanese book-binding method, which I decided was the best for this book.

The third book is called *Journeys through the landscape*. It guides the reader through the country, where I grew up. The motives are created with technique of pouring colored pulp on the mould. I used a template to shape the particular motives. I used the Coptic method of binding.

Three loose graphic sheets are attached to the three-piece cycle. They were made with the technique of serigraphy. The cycle is also accompanied with special paper objects called Stones-Memories. I attach also several untied handmade papers to show the possibilities that the amazing material of paper gives.

I would like to declare, that the work revealed many new ideas to me and that I found the process truly entertaining. I hope I succeeded to present the atmosphere of my beloved home country.

13 SEZNAM PŘÍLOH

a) Klauzurní práce:

Příloha 1 – Les, vlastní foto, klauzurní práce, 2010

Příloha 2 – Nebeská krajina – říše divů, vlastní foto, 2011

Příloha 3 – Genius Loci Hálkovy ulice v Plzni, vlastní foto, 2011

Příloha 4 – Reportáž o univerzitě, vlastní foto 2011

Příloha 5 – Ezopovy bajky, vlastní foto 2012

Příloha 6 – Mýtus o zrození lidí, vlastní foto 2012

b) Inspirační zdroje:

Příloha 7 – Strom, Zdeněk Sýkora

Příloha 8 – Eriko Horiky, *Sun*

Příloha 9 – Mia Pearlman

Příloha 10 – Hlava k listování, Adriena Šimotová

c) Průběh tvorby praktické části:

Příloha 11 – Skicáře, vlastní foto 2012

Příloha 12 – materiálové zkoušky, vlastní foto, 2012

d) Finální podoba praktické části :

Příloha 13 – objekty Kameny - Paměti, vlastní foto, 2012

Příloha 14 – Volné grafické listy, vlastní foto, 2012

Příloha 15 – První autorská kniha, Probouzení, vlastní foto 2012

Příloha 16 – Druhá autorská kniha, Návraty domů, vlastní foto, 2012

Příloha 17 – Třetí autorská kniha, Cesta krajinou, vlastní foto, 2012

Mé klauzurní práce

Příloha 1 – Pavla Boháčová, Les, 2010, vlastní foto

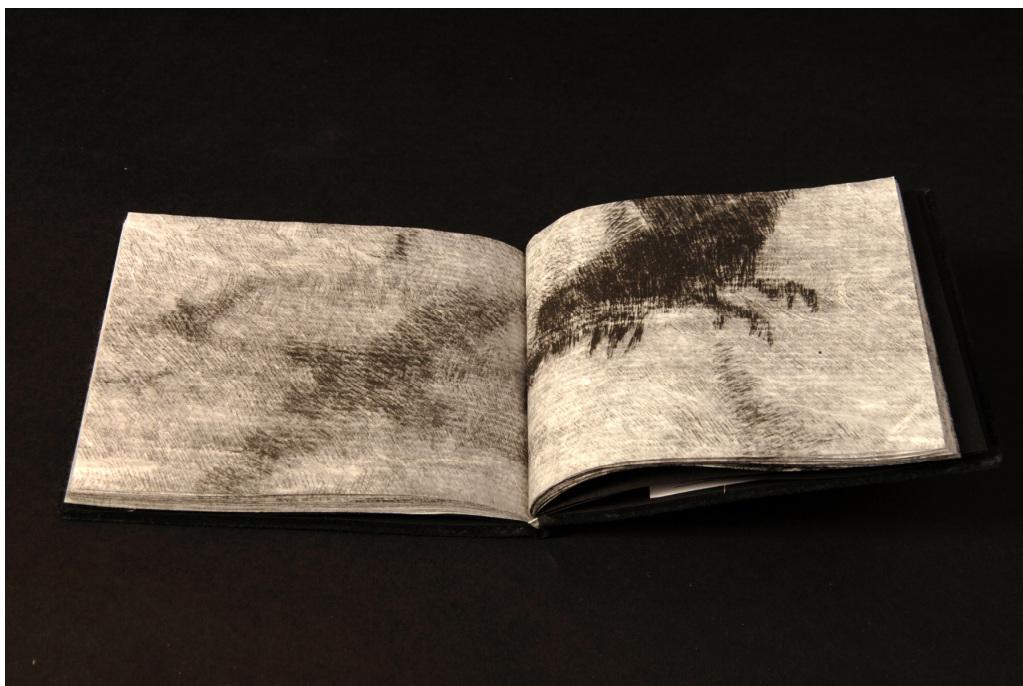
Zdroj: Autor

Příloha 2 – Pavla Boháčová, Nebeská krajina – říše divů, 2011, vlastní foto

Zdroj: Autor

Příloha 3 – Pavla Boháčová, Genius Loci Hálkovy ulice, vlastní foto, 2011

Zdroj: Autor

Příloha 4 – Pavla Boháčová, Reportáž o univerzitě, vlastní foto, 2011

Zdroj: Autor

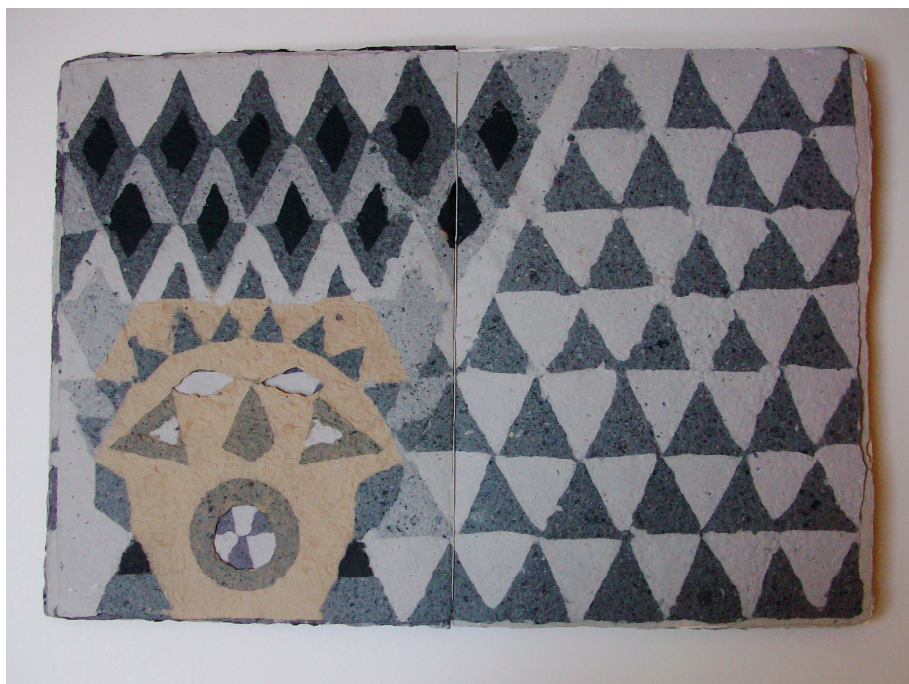

Příloha 5 – Pavla Boháčová, Ezopovy bajky, vlastní foto 2012

Zdroj: Autor

Příloha 6 – Pavla Boháčová, Mýtus o zrození lidí, vlastní foto, 2012

Zdroj: Autor

Inspirační zdroje

Příloha 7 – Zdeněk Sýkora: krajina = landscape

Zdroj: Zdeněk Sýkora: krajina = landscape: [Galerie umění Karlovy Vary].

Příloha 8 – Eriko Horiky, Sun

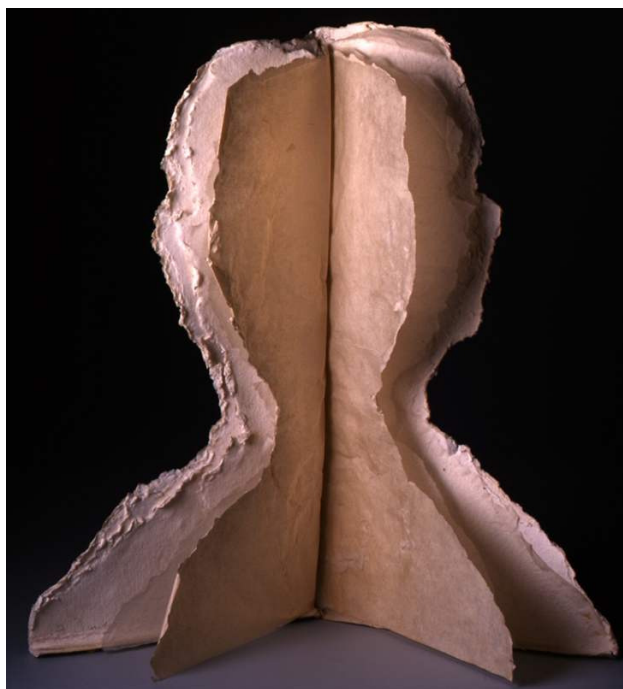
Zdroj: <http://paperbright.blogspot.com/2011/02/eriko-horiki.html>

Příloha 9 – Mia Pearlman, Eddy

Zdroj: http://miapearlman.com/CUT_PAPER/eddy.htm

Příloha 10 – Adriena Šimotová, Hlava k listování, 1982

Zdroj: http://kultura.idnes.cz/foto.aspx?c=A090622_194823_vytvarneum_tt&r=vytvarneum&strana=2&foto=TT2a2398_Simotova.jpg&inframe=1

Průběh tvorby praktické části

Příloha 11 – Pavla Boháčová, skicář, 2012, vlastní foto

Zdroj: Autor

Příloha 12 – Pavla Boháčová, materiállové zkoušky, vlastní foto, 2012

Zdroj: Autor

Finální podoba praktické části

Příloha 13 – Pavla Boháčová, objekty Kemeny-Paměti, vl. foto, 2012

Zdroj: Autor

Příloha 14a – Pavla Boháčová, Na louce, 2012, vlastní foto

Zdroj: Autor

Příloha 14b – Pavla Boháčová, Vítický potok, vlastní foto, 2012

Zdroj: Autor

Příloha 14c – Pavla Boháčová, Lesem, vlastní foto, 2012

Zdroj: Autor

Příloha 15 – Pavla Boháčová, Probuzení, vlastní foto, 2012

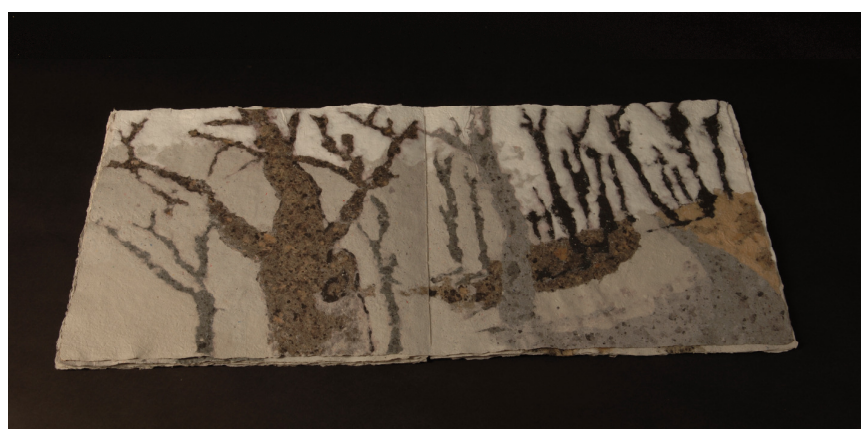
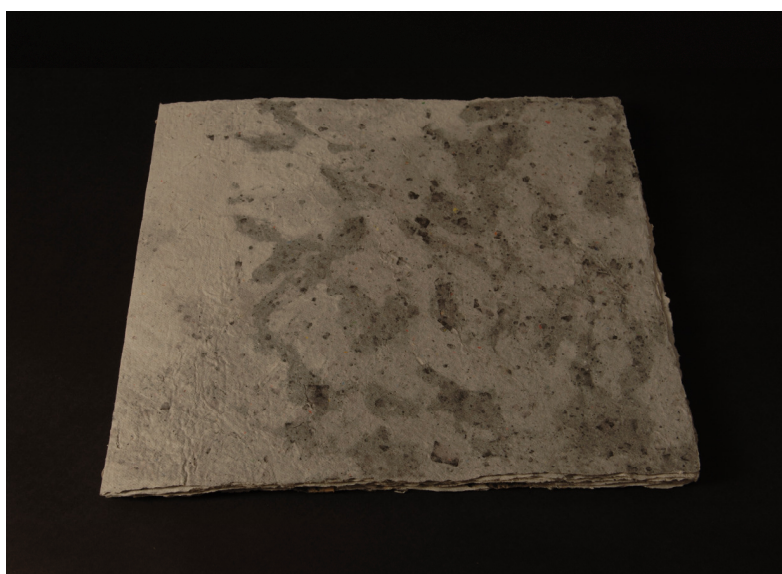
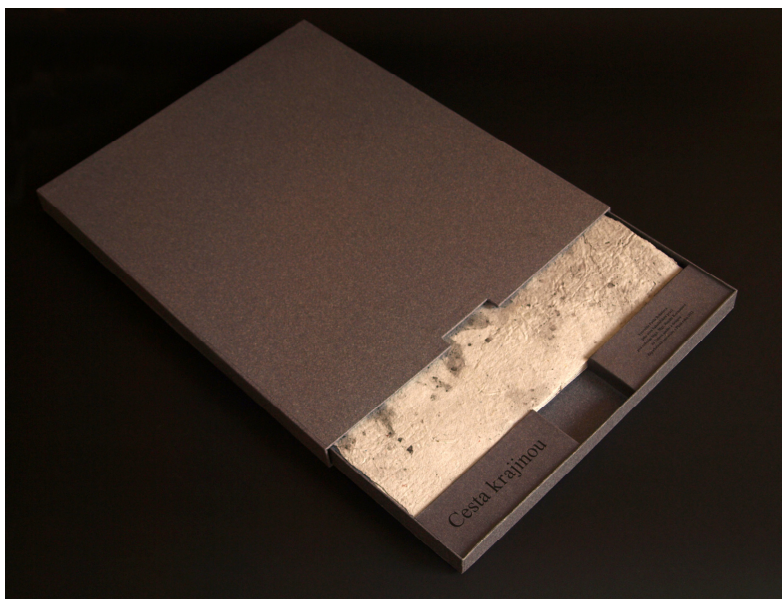

Příloha 16 – Pavla Boháčová, Návraty domů, vlastní foto, 2012

Příloha 17 – Pavla Boháčová, Cestou krajinou, vlastní foto, 2012

Zdroj: Autor